

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “КОБЕЦЬ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 16437/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

14 лютого 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Кобець проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (Mr P. Lorenzen), Голова,
пані С. Ботучарова (Mrs S. Botoucharova),
п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
пані М. Цаца-Ніколовська (Mrs M. Tsatsa-Nikolovska),
п. Р. Маруст (Mr R. Maruste),
п. Дж. Боррего Боррего (Mr J. Borrego Borrego),
пані Р. Ягер (Mrs R. Jaeger), судді,
та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 22 січня 2008 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 16437/04), поданою до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України паном Олексієм Вікторовичем Кобцем (далі — заявник) 25 березня 2004 року.
2. Заявник, якому було надано юридичну допомогу, був представлений панамі В. Каськом та Р. Кирилюком, практикуючими адвокатами у місті Києві, Україна. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженими — пані В. Лутковською та п. Ю. Зайцевим.
3. 7 вересня 2005 року Суд вирішив направити Уряду скарги за статтею 3 Конвенції стосовно стверджуваного заявником неналежного з ним поводження працівника міліції. Суд відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно. Справі було надано пріоритет відповідно до правила 41 Регламенту Суду.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник, 1977 року народження, проживає у місті Києві, Україна.

A. Події 7–8 липня 2002 року

5. 7 липня 2002 року об 11 годині вечора між заявником, К., М. та водієм таксі Б. відбулася бійка, в результаті якої машину водія таксі було пошкоджено. Водій таксі повідомив оператора кол-центру таксі про напад на нього. Приїхали два інших водії таксі, які були в той час неподалік, та спробували зупинити бійку. У результаті зчинилась інша бійка, яка закінчилась тим, що заявник та К. були покладені на землю та утримувались обличчям донизу, М. утік. У той же час приїхала міліція та затримала заявника та К.
6. Вони були доставлені до Київської міської наркологічної лікарні, де 8 липня 2002 року о 1 год. 25 хв. ночі заявник був оглянутий лікарем, який визначив, що заявник був у стані алкогольного сп'яніння. Також лікар встановив, що у заявника, *inter alia*, були садни на лобі та синець біля ока. Пізніше заявник та К. були доставлені до територіального відділення міліції Солом'янського районного управління ГУ МВС України в м. Києві (далі — відділення міліції).

7. Як зазначив заявник, працівник міліції Р. вимагав підписати заяву, в якій зазначалося, що він приймав участь у нападі. Після відмови зробити це заявник нібито був побитий гумовим кийком.
8. Коли (близько 6 години вечора) заявник поскаржився на головний біль та нудоту, йому викликали швидку допомогу. Було встановлено, що заявник мав численні травми на обличчі, голові та вухах. Його тіло та особливо спина були у чисельних синцях від ударів, можливо нанесених палицями. Лікар швидкої допомоги також встановив, що заявник мав симптоми струсу головного мозку. Відповідно до звіту швидкої медичної допомоги заявник розповів лікарям, що його побили водії таксі. Лікарі рекомендували направити заявника до лікарні.
9. 8 липня 2002 року о 21 годині заявника було звільнено з відділу міліції. Мати заявника викликала швидку допомогу до відділу міліції. О 22 годині вечора заявника було госпіталізовано із діагнозом закрита черепно-мозкова травма, струс мозку та численні ушкодження спини. Заявник розповів лікарям, що його побили працівники міліції під час тримання його під вартою.
10. 9 липня 2002 року лікар швидкої допомоги поінформував співробітників міліції про те, що заявник та К. були госпіталізовані. Лікар також зазначив, що заявник та К. розповіли, що вони були побиті співробітниками міліції. Співробітник міліції С. склав відповідний рапорт про отриману інформацію та довів її до відомого керівника територіального відділення міліції Солом'янського районного управління ГУ МВС України в м. Києві. Його рапорт було приєднано до матеріалів кримінальної справи стосовно заявника (див. наведене нижче).
11. Того ж дня на вимогу заявника було проведено судово-медичну експертизу та встановлено легкі тілесні ушкодження (численні ушкодження та синці, струс мозку), деякі з яких можливо були завдані гумовими кийками. Заявник розповів експерту, що невідомі особи побили його палицями у ніч з 7 на 8 липня 2002 року.
12. 15 липня 2002 року заявник виписався із лікарні. Згідно з твердженнями заявника його змусили покинути лікарню, не дивлячись на те, що він ще повністю не одужав. Після цього він ще понад два тижні перебував вдома.

В. Кримінальна справа проти заявника

13. 10 липня 2002 року була порушена кримінальна справа за обвинуваченням заявника у хуліганстві.
14. 5 лютого 2003 року заявнику було пред'явлено обвинувачення у вчиненні вищевказаного злочину.
15. 17 березня 2003 року досудове слідство закінчено та справа була направлена на розгляд до суду.
16. 5 серпня 2003 року Солом'янський районний суд міста Києва звільнив заявника від кримінальної відповідальності з огляду на те, що «внаслідок зміни обстановки вчинене діяння втратило суспільну небезпечність і заявник перестав бути суспільно небезпечним». Заявник оскаржив це рішення, зазначаючи, *inter alia*, що він ніколи не погоджувався на закриття кримінальної справи за цих підстав. 7 жовтня 2003 року Київський міський апеляційний суд залишив ухвалу від 5 серпня 2003 року без змін. 30 березня 2004 року Верховний Суд відхилив касаційну скаргу заявника.
17. Листом від 23 червня 2004 року Верховний Суд повідомив матір заявника, що він прийняв рішення про витребування кримінальної справи заявника для вирішення питання про необхідність перегляду справи в порядку виключного провадження. Заявник не повідомив Суд про результат цього провадження.

С. Розслідування стосовно стверджуваного неналежного поведіння

18. 14 грудня 2002 року мати заявника поскаржилася на жорстоке поведіння та незаконне тримання під вартою, використавши спеціальну гарячу лінію органів

внутрішніх справ «Телефон довіри». Мати заявника була запрошена на зустріч 16 грудня 2002 року зі співробітниками органів внутрішніх справ до Міністерства внутрішніх справ для оформлення належним чином скарги та відповідних доказів.

19. 29 січня 2003 року слідчий М. надіслав матеріали справи стосовно заяви заявника про його побиття співробітником міліції до прокуратури Солом'янського району м. Києва для додаткового вивчення.

20. 5 лютого 2003 року заявник подав до органів прокуратури схожу скаргу про неналежне поводження співробітників міліції. 18 лютого 2003 року прокуратура Солом'янського району м. Києва відмовила у відкритті кримінальної справи через відсутність доказів неналежного поводження співробітником міліції, оскільки було встановлено, що зазначені ушкодження були завдані заявникові під час бійки з водіями таксі. Невстановленої дати, в період між березнем та серпнем 2003 року, це рішення було скасовано та справу повернуто на подальше розслідування.

21. Листом від 1 квітня 2003 року інспектор по особовому складу Головного управління МВС України в м. Києві поінформував заявника, що матеріали внутрішнього розслідування було передано до прокуратури Солом'янського району м. Києва. На працівників Солом'янського районного управління ГУ МВС України в м. Києві було накладено дисциплінарне стягнення в зв'язку з триманням заявника під вартою без належного фіксування факту його затримання та тримання під вартою.

22. 26 серпня 2003 року прокуратура Солом'янського району м. Києва прийняла рішення не висувати обвинувачення співробітникам міліції за стверджуване заявником неналежне поводження.

23. 20 жовтня 2003 року прокуратура м. Києва встановила, що розслідування було неналежним, скасувала рішення прокуратури Солом'янського району м. Києва та зобов'язала продовжити розслідування скарг заявника. 31 жовтня 2003 року прокуратура Солом'янського району м. Києва порушила кримінальну справу за фактом перевищення повноважень співробітниками міліції.

24. З лютого по квітень 2004 року ця справа двічі закривалася та знову порушувалась прокурором.

25. 22 червня 2004 року слідчий прокуратури Солом'янського району м. Києва встановив, що співробітники міліції не мають нести відповідальність за численні ушкодження заявника.

26. 19 серпня 2004 року прокуратура м. Києва скасувала рішення від 22 червня 2004 року та передала справу до прокуратури Шевченківського району м. Києва для подальшого розслідування.

27. 30 липня 2005 року прокуратура Шевченківського району м. Києва закрила кримінальну справу через відсутність складу злочину. Зокрема, В. та В. (пасажири таксі) та Б. (водій таксі) засвідчили, що працівники міліції не били заявника під час затримання. Також було встановлено, що ушкодження могли бути завдані заявнику водіями таксі. Крім того, у судовому засіданні під час розгляду кримінальної справи проти К. останній засвідчив, що чотири чи п'ять водіїв таксі побили його та заявника. Внаслідок цієї бійки К. зламали ніс та одне ребро.

28. 31 травня 2006 року Шевченківський районний суд м. Києва скасував це рішення та передав справу для подальшого розслідування до прокуратури Шевченківського району м. Києва. Суд вказав, що Б. та К. не були належним чином допитані стосовно причин, які призвели до іншої бійки, не були допитані інші водії таксі, а також не було проведено очної ставки, зокрема, між заявником та Р. Крім того, судом було встановлено, що після повернення справи на додаткове розслідування слідчий М. не вжив жодних заходів та ґрунтував свої рішення на підставі попередніх матеріалів. Вбачається, що розслідування все ще триває.

Д. Провадження, пов'язане із затриманням заявника

29. Невстановленої дати заявник подав скаргу до Солом'янського районного суду м. Києва щодо незаконного затримання 8 липня 2002 року. 11 травня 2006 року суд відхилив скаргу заявника. 25 травня 2006 року апеляційний суд міста Києва скасував це рішення та встановив, що затримання заявника було незаконним.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

А. Конституція України 1996 року

30. Відповідно до Конституції України, в якій зокрема зазначено:

Стаття 28

«Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність...»

В. Кримінально-процесуальний кодекс 1961 року

31. Стаття 4 Кодексу передбачає, що суд, прокурор, слідчий і орган дізнання зобов'язані в межах своєї компетенції порушити кримінальну справу в кожному випадку виявлення ознак злочину, вжити всіх передбачених законом заходів до встановлення події злочину, осіб, винних у вчиненні злочину, і до їх покарання.

32. Статті 99 (1) та 215 Кодексу передбачають, що постанови слідчого про відмову в порушенні кримінальної справи чи про закриття кримінальної справи можуть бути оскаржені прокурором чи до суду.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

33. Заявник скаржився за статтею 3 Конвенції на неналежне поведіння співробітника міліції Р. та на відсутність адекватного та ефективного розслідування його скарг. Заявник також скаржився за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективних засобів юридичного захисту за його скаргами. У відповідних статтях, зокрема, зазначено:

Стаття 3

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поведінню чи покаранню».

Стаття 13

«Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

А. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

34. У своїх зауваженнях від 2 грудня 2005 року Уряд стверджував, що заявник не вичерпав засоби юридичного захисту стосовно стверджуваних порушень статті 3 Конвенції, оскільки він не оскаржив до суду постанову від 30 липня 2005 року про закриття кримінальної справи.

35. У своїх зауваженнях від 1 лютого 2006 року заявник стверджував, що немає підстав визнавати його скарги неприйнятними. Зокрема заявник зазначив, що він дізнався про постанову від 30 липня 2005 року тільки із зауважень Уряду. Заявник стверджував, що у будь-якому випадку судові оскарження постанови про закриття кримінального

провадження не призвело б до ефективного розслідування, оскільки на той час воно вже тривало значний період і мало численні недоліки.

36. Суд зазначав, що заперечення Уряду щодо прийнятності тісно пов'язані із суттю скарг заявника за статтями 3 та 13 Конвенції. За цих обставин Суд приєднує заперечення щодо прийнятності до розгляду скарг по суті.

37. Суд зазначає, що заява не є очевидно необґрунтованою за пунктом 3 статті 35 Конвенції та не є непринятною за інших підстав. Відповідно вона має бути визнана прийнятною.

В. ЩОДО СУТІ

1. Зауваження сторін

38. Уряд погодився, що заявнику дійсно було завдано легких тілесних ушкоджень. Проте Уряд наголошував, що не було жодних підстав вважати, що заявника було побито співробітниками міліції. Уряд стверджував, що зазначені ушкодження були завдані заявнику під час його бійки із водіями таксі. Уряд вказав, що хоча під час першого медичного огляду, який проводився 8 липня 2002 року о 1 год. 25 хв. ночі, було встановлено, що заявник мав лише кілька подряпин на лобі та синець біля ока. Це обстеження мало на меті лише встановлення того, чи був заявник у стані алкогольного сп'яніння. Через це лікар не перевіряв, чи мав заявник інші ушкодження, та зазначив тільки найбільш очевидні. Далі Уряд стверджував, що діагноз — струс мозку — було встановлено лише тоді, коли заявника було госпіталізовано, а раніше встановити це було неможливо через перебування заявника у стані алкогольного сп'яніння. Крім того, як тільки заявник поскаржився на стан здоров'я, співробітники міліції негайно викликали швидку допомогу. Далі Уряд вказував на те, що заявник кілька разів змінював свої показання стосовно того, хто його побив. За різних обставин він розповідав лікарям, що був побитий невідомими особами, водіями таксі та співробітниками міліції під час затримання, але він жодного разу не зазначав, що його побили у відділку міліції. Крім того, Уряд вважає, що розслідування у справі заявника було адекватним та ефективним. Зокрема, всі важливі свідки події були опитані (співробітники міліції, водії таксі, пасажери та ін.). Те, що результат розслідування не був на користь заявника, не дає підстав вважати розслідування неефективним. Відповідно Уряд не погодився, що у цій справі було порушення статті 3 Конвенції.

39. Заявник не погодився із позицією Уряду. Він стверджував, що його побив співробітник міліції Р., і таке поводження прирівнюється до тортур. Заявник стверджував, що він мав лише кілька подряпин та синець, коли він був тільки доставлений до відділу міліції, але при звільненні через 22 години він вже мав більш значні ушкодження. Заявник стверджував, що перша медична експертиза включала обстеження на предмет слідів внутрішньовенного вживання наркотиків, у зв'язку з чим він знімав одяг. Більше того, він був вдягнений у футболку із короткими рукавами. Відповідно, якби він мав значні фізичні ушкодження на той час, лікар мав би про них зазначити. Заявник також стверджував, що про його побиття відповідні органи були повідомлені ще 9 липня 2005 року, коли лікар швидкої допомоги повідомив відділ міліції про його госпіталізацію, але жодних заходів вжито не було та розслідування за його скаргами не проводилось. У будь-якому випадку, коли кримінальну справу було порушено, розслідування не було адекватним та ефективним.

2. Оцінка Суду

а. Стосовно стверджуваного неналежного поводження

40. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції захищає одну із фундаментальних цінностей демократичного суспільства. Вона в абсолютних твердженнях забороняє будь-яке

катування або нелюдське чи таке, що принижує гідність, поводження або покарання, незалежно від обставин справи чи поведінки потерпілого (див., серед інших, рішення у справі «Лабіта проти Італії» (*Labita v. Italy*) [GC], № 26772/95, п. 119, ECHR 2000-IV). Суд також встановлював, що розрізнення між «катуванням» та «нелюдським чи таким, що принижує гідність, поводженням» було введено для того, щоб «позначити особливий рівень жорстокості умисного нелюдського поводження, що призводить до тяжких і жорстоких страждань» (див. рішення у справі «Ірландія проти Великобританії» (*Ireland v. the United Kingdom*), рішення від 18 січня 1978 року, Series A no. 25, п. 167).

41. Відповідно до статті 3 Конвенції поводження визнається нелюдським при досягненні мінімального рівня жорстокості. Оцінка цього мінімального рівня є відносною: вона залежить від усіх обставин справи, таких, як тривалість такого поводження, його фізичні та психічні наслідки, а також, у деяких випадках, стать, вік та стан здоров'я потерпілої особи (див. рішення у справі «Валашінас проти Литви» (*Valasinas v. Lithuania*), № 44558/98, пп. 100-01, ECHR 2001-VIII). Суд вважав поводження за «нелюдське», оскільки, *inter alia*, воно було умисним, застосовувалось впродовж кількох годин поспіль і призводило або до справжніх тілесних ушкоджень, або до гострих фізичних чи душевних страждань. Поводження, на його думку, було «таким, що принижує гідність», якщо воно мало на меті викликати в потерпілих почуття страху, муки і меншовартості, а відтак принизити та зневажити їх (див. рішення у справі «Кудла проти Польщі» (*Kudla v. Poland*), № 30210/96, п. 92, ECHR 2000-XI).

42. Суд є зв'язаним своєю наднаціональною природою та вбачає, що він має бути дуже обережним з перебиранням функцій суду першої інстанції, якщо це неминуче не викликано обставинами справи (див. ухвалу у справі «МакКерр проти Великобританії» (*McKerr v. the United Kingdom*), № 28883/95, від 4 квітня 2000 року). Тим не менш, якщо твердження стосуються статті 3 Конвенції, Суд має застосувати особливу ретельність, навіть якщо певне національне провадження і розслідування вже відбулися (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Рібіч проти Австрії» (*Ribitsch v. Austria*) Series A № 336, п. 2, та рішення у справі «Авшар проти Туреччини» (*Avsar v. Turkey*), ECHR 2001-VII (витяги)).

43. Суд повторює, що відповідно до його прецедентної практики при оцінці доказів він керується критерієм доведення «поза розумним сумнівом» (див. вищенаведене рішення у справі «Авшар проти Туреччини» (*Avsar v. Turkey*), п. 282). Таке доведення має впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою.

44. Повертаючись до обставин справи, Суд вирішує, що (див. пп. 6–11) є достатні докази того, що заявник отримав тілесні ушкодження, які були достатньо серйозними, щоб прирівнюватись до неналежного поводження у світлі статті 3 Конвенції. Необхідно встановити, чи мають державні органи нести відповідальність за статтею 3 за ці тілесні ушкодження.

45. Суд знову нагадує, що коли особу взято під варту в поліції здоровою, але на час звільнення з-під варти ця особа має ушкодження, на державі лежить обов'язок забезпечити достовірне пояснення причин таких ушкоджень, а в разі неспроможності зробити це виникає питання за статтею 3 Конвенції (див. рішення у справі «Томазі проти Франції» (*Tomasi v. France*), рішення від 27 серпня 1992 року, Series A № 241-A, сс. 40–41, пп. 108–11, та згадане вище рішення у справі «Рібіч проти Австрії» (*Ribitsch v. Austria*), с. 26, п. 34).

46. У цій справі затриманню заявника співробітниками міліції передувала бійка спочатку між заявником, К. та Б., а пізніше між ними та ще двома водіями таксі. Із пояснень сторін не зрозуміло, чи ушкодження заявника були нанесені в ході цієї бійки. Однак бійка закінчилася після того, як заявник та К. були покладені на землю, що свідчить про застосування певної фізичної сили до заявника та К.

47. Дійсним є також те, що в результаті першої медичної експертизи заявника (див. пункт 6) було встановлено, що заявник мав лише кілька подряпин на лобі та синець біля ока. Тим не менше, безспірним є те, що головною метою медичного обстеження було визначення ступеня (якщо він був) алкогольного сп'яніння, та не зрозуміло, чи мав лікар можливість перевірити всі фізичні ушкодження, завдані заявнику, та зазначити про них, а також чи вимагалось це від нього.

48. За цих обставин Суд вважає, що факт доставляння заявника до відділу міліції без ушкоджень не є очевидним.

49. Крім того, заявник по-різному пояснював лікарям походження його ушкоджень та ніколи не стверджував, що його було побито співробітниками міліції у відділі міліції. Хоча деякі із цих пояснень були надані під час перебування заявника у відділі міліції, де він міг не вказувати на дійсне походження його ушкоджень, перебуваючи у стані непевності щодо негативної реакції з боку працівників міліції, але і після звільнення заявник продовжував розповідати лікарям швидкої допомоги та медичним експертам, що він був побитий співробітниками міліції під час затримання чи невідомими людьми (див. пункти 9 та 11).

50. Беручи до уваги всю інформацію, яка була надана Суду, Суд не може прийти до висновку «поза розумним сумнівом», що тілесні ушкодження, виявлені у заявника, були спричинені діями співробітника міліції Р. Таким чином, в цій справі немає порушення статті 3 Конвенції в сенсі матеріального аспекту.

б. Щодо стверджуваного невідповідного розслідування

51. Суд нагадує, що в тих справах, коли особа висуває небезпідставну скаргу про те, що вона була піддана неналежному поводженню зі сторони суб'єктів владних повноважень в порушення статті 3, це положення, якщо його тлумачити в світлі загального обов'язку держави відповідно до статті 1 Конвенції, вимагає за своїм змістом, щоб було проведено ефективне офіційне розслідування. Таке розслідування, як і те, що проводиться відповідно до статті 2, має призвести до виявлення і покарання відповідальних осіб. Якщо б це було не так, загальна правова заборона катування та нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання, попри своє фундаментальне значення, була б неефективною на практиці, і в деяких випадках представникам держави було б можливо фактично безкарно порушувати права тих, хто перебуває під їхнім контролем (див. рішення у справі «Ассенов та інші проти Болгарії» (Assenov and Others v. Bulgaria), рішення від 28 жовтня 1998 року, Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII, с. 3290, п. 102, та вищезазначене рішення у справі «Лабіта проти Італії» (Labita v. Italy) [GC], п. 131).

52. Розслідування за небезпідставними твердженнями про неналежне поводження має бути ретельним та ефективним. Це означає, що органи влади мають завжди намагатись встановити обставини події та не покладатись на поспішні або безпідставні висновки для закінчення розслідування або для обґрунтування своїх рішень (див. вищевказане рішення у справі «Ассенов та інші проти Болгарії» (Assenov and Others v. Bulgaria)). Вони мають вживати всіх необхідних та доступних заходів, щоб отримати докази відносно подій, в тому числі, *inter alia*, свідчення очевидців та результати експертиз (див. рішення у справі «Танрікулу проти Туреччини» (Tanriculu v. Turkey) [GC] ECHR 1999-IV, пп. 104 та наступні; та рішення у справі «Гюль проти Туреччини» (Gul v. Turkey), № 22676/93, п. 89, від 14 грудня 2000 року).

53. Перш за все Суд зауважує, що національні органи дізнались про скарги заявника наступного ж дня після подій, коли лікар швидкої медичної допомоги поінформував відповідний орган міліції, що заявник стверджував про побиття його співробітниками міліції. Проте, перше рішення щодо цих заяв було прийнято через сім місяців, а кримінальну справу за скаргами було порушено взагалі більш ніж через рік. Це провадження тривало близько чотирьох років та призупинялось кілька разів, але після

скарг заявника до вищестоящого прокурора чи до суду знову відновлювалось для подальшого розслідування.

54. Далі Суд зауважує, що Кримінально-процесуальним кодексом передбачено процедуру оскарження постанови про відмову у порушенні кримінальної справи чи про закриття кримінальної справи прокуророві чи безпосередньо до суду. Заявник скористався передбаченою можливістю оскаржити вказані дії до органів прокуратури, внаслідок чого через деякий час було прийнято постанову від 30 липня 2005 року. На той час справа п'ять разів направлялась на додаткове розслідування. За цих обставин Суд має сумніви, що оскарження постанови до суду, про що наголошувалось Урядом, могло б забезпечити ефективне розслідування скарг заявника.

55. Далі Суд зазначає, що коли постанову від 30 липня 2005 року було врешті оскаржено до суду, суд скасував її та справу направив для подальшого розслідування, яке тривало ще понад два роки. У цьому рішенні суд вказав на неадекватність розслідування та визначив ряд заходів, які мають бути вжиті органами слідства. Вбачається, що на цей час слідчі органи не вживали вказаних судом заходів.

56. За цих підстав Суд вирішує, що в цій справі є порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції. Це означає, що попередні зауваження Уряду (див. п. 34 вище) мають бути відхилені.

57. Беручи до уваги висновки за статтею 3, Суд вирішує, що немає необхідності досліджувати, чи було в цій справі також порушення статті 13 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 5 ТА 6 КОНВЕНЦІЇ

58. Заявник скаржився за статтею 5 Конвенції на незаконний арешт та тримання під вартою. Заявник також скаржився за пунктами 1, 2, 3 (а) та (d) статті 6 Конвенції на несправедливе провадження у його кримінальній справі. У цих статтях, зокрема, передбачено:

Стаття 5

«Кожен має право на свободу та особисту недоторканність...»

Стаття 6

«1. Кожен має право на ... розгляд його справи... судом, ...який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

а) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;

б) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту...»

59. Суд вважає, що у світлі всіх наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією або протоколів до неї.

60. Таким чином, ця частина заяви має бути відхилена як очевидно необґрунтована відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

61. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

62. Заявник вимагав 903,04¹ грн. відшкодування матеріальної шкоди, що дорівнює втраченому ним заробітку в період лікування, та 10 000 євро відшкодування моральної шкоди.

63. Уряд стверджував, що причинний зв'язок між стверджуваними порушеннями та нібито понесеними матеріальним втратами відсутній та що такий зв'язок може бути лише у разі констатації порушення статті 1 Першого протоколу, а не статті 3 Конвенції. Також Уряд вважає, що констатація порушення, у разі наявності для цього підстав, становитиме достатню компенсацію моральної шкоди.

64. Суд не вбачає причинного зв'язку між встановленими порушеннями та стверджуваною матеріальною шкодою. Відповідно він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, беручи до уваги практику Суду у схожих справах та вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

65. 1 лютого 2006 року заявник вимагав 2000 євро відшкодування судових та інших витрат, понесених під час національного провадження та провадження в суді, без надання підтверджуючих чеків чи рахунків.

66. 1 та 23 березня 2006 року заявник також вимагав 780² доларів США та 71³ долар США відшкодування витрат, понесених на переклад його зауважень на англійську мову. 26 квітня 2006 року заявник подав додаткові вимоги щодо відшкодування 817,30⁴ грн. поштових витрат. Ці вимоги були підтверджені відповідними рахунками, але вони були подані з порушенням встановленого для цього строку.

67. Уряд зауважив, що заявник не надав відповідних документів та чеків на підтвердження вимог від 1 лютого 2006 року.

68. Суд зауважує, що заявник у встановлений строк не надав документів, які підтверджували б понесені витрати. Відповідно Суд вирішує не присуджувати відшкодування за цією вимогою.

C. Пеня

69. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* приєднати до розгляду справи по суті попередні зауваження Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту щодо скарги за статтею 3 Конвенції та відхиляє їх;

2. *Оголошує* скарги заявника за статтями 3 та 13 Конвенції прийнятними та решту заяви — неприйнятною;

3. *Постановляє*, що у цій справі не було порушення статті 3 Конвенції в сенсі її матеріального аспекту;

¹ Близько 129 євро.

² Близько 550,33 євро.

³ Близько 50 євро.

⁴ Близько 116,75 євро.

4. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 3 Конвенції в сенсі її процесуального аспекту;
5. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції;
6. *Постановляє*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 2000 (дві тисячі) євро відшкодування моральної шкоди, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми;
 - (b) ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (с) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;
7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 14 лютого 2008 року відповідно до пп. 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК (C. Westerdiek)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН (P. Lorenzen)
Голова